

SEPTIMUS INCIPIT.

Interea prædictiones Vatum, Astrologorumque iudicia ex variis mundi nationibus in medium afferebantur, quæ in eandem sententiam conveniebant, astra scilicet Annibali aut mortem, aut non mediocre periculum minari, & liberis. Idque futurum ante Eclipsis solaris adventum, quam fore pridie Kal. Decembrias, omnes prædicebant. Addebant quinetiam nonnulli, tanta auctoritate Imperatorem domesticorum suorum prodicione periturum. Quæ iudicia omnia, & prædictiones Annibal sibi ipse fidens, & fatu- rum institutionibus irridebat.

Tertio nonas Octobrias militibus, Ducibusque à Scipione imperatum est, ut eo die nullo pacto cum hoste certetur. Nam cum is dies foret Veneri consecratus, minus libenter cum hoste dimicabat; sed pro nimia Imperatoris familiaritate, quidam pro eorum magnanimitate mandatum contemnentes in Campos Montoroni, qui erant utriusque exercitui convenientes, accincti armis profecti sunt. Quæ res & honorem Imperatoris, & Exercitus salutem, & imperium Venetorum in discrimen adduxit; contigerant enim Karoli Gonzaghe militibus eo die Castrorum præsidia. In imperium Scipionis exercitus cum Venetorum duces hostibus cedentes inspiceret, & dispersos, captosque milites, nunciavit Imperatori, ut suis accederet, aliter vix & quæpiam posse hostium manus effugere, cum essent in loco, ubi pugnabatur, cohortes equitum duæ & decem, pedites vero sexcenti. Scipio admirans prius, deinde dolens, fuisse suos minus obedientes, dimissâ cenâ, quam vix inceperat, equum sibi illico deferri mandavit. Dehinc solus cursu continuo per duo millia passuum ad pugna locum applicuit. Corneum Karolum Comitem Duces, & quosdam militares Præfectos diverte fugientes invenit. Ad quos sic loqui cepit: *En Scipio adsum vobis, properant subsidia: quò fugitis à dilecti Duces, & Commilitones egregii? Si hostem inermis invasero exque gietis? Si honori vestro consulitis, hæc me sequamini.* His dictis, commoto equo calcaribus agitatis in hostem retendit. Tunc Duces, qui aderant, pudore affecti sequuntur Imperatorem; milites vero per campos dispersi in unum, Scipione viso, coguntur. Tum Scipio magnanimus; hæc, inquit, *hostis invadendus est*, fretusque incredibili celeritate, & ingenti animo milites suos animosiores facit aded, ut cedant paulisper Sforciani. Hic Tibertus Brandolinus posteaquam Scipionem oculis suis inspexit, desertis cohortibus, quibus præerat, alam, quæ erat in lato campo, petit, nam inter vineta, & arbores ante dimicaverant. At Scipio cum Tibertum cedentem, & alam minus auxilium afferentem Sforciani inspexit: *hodie*, inquit, *à socii viatores erimus*, statimque collectis nonnullis equitibus, stare contra alam mandavit; moxque inde abiens adventu suo peditum multitudinem perterruit. Purabant enim omni cum Exercitu adventasse Scipionem, qui parva manu millia hominum armorum invadebat; sed tanta erat apud hostes Imperatoris auctoritas, ut dicerent, male se cum universo Exercitu pugnare, quam inter præliandum cernere Scipionem militibus

Tom. XXV.

A suis subsidium afferentem. Denique vertebant verga Sforciani non sine magna eorum incommoditate, & dedecore. In hac pugna ex Venetis sine numero inicio fauciatii sunt, cæsi septem. Furlivii Dominus captus est, qui illis diebus stipendio Venetorum conductus venerat ad Scipionem. Bous in nodo gula fauciatii, carmine liberatur; Orlandinus Marthinenghus magna cum laude magnanimitatis suæ captus ad Annibalem deducitur. Sed ob Scipionis adventum exitus fuit Sforciani infelix; plures enim milites capti ex illis, ac cæsi sunt. Multo etiam plures vulneribus confossi. Interea omnes Castrorum acies instructæ Scipionem sequebantur. Nec minus Annibal Tiberto, focisque succenturiabatur. Sed nox pugnam diremit. Scipio in Castra revertitur, nimis impacienter ferens, ejus diei pugnam contra ejus imperium initam.

B Beltraminus Sagittariorum Centurio transfugii suspicione Scipionis imperio captus, & in carcerem apud Lunadam magna cum omnium admiratione detentus est, cum ex domesticis familiaribus nemo esset Scipioni carior, nec quisquam, cui Scipio majorem fidem præstaret.

C Nonis Octobribus Renatus Dux ex Cremonensi discedens, Hostianum venit. Quod Oppidum ex Mantuano agro juxta Olum amnem situm est. Hic ab Illustrissimo, liberalissimoque Marchione magnificentissime receptus est. Postero die inter Garam, & Insulellam hospicio susceptus est. Inde Gaidum versus venit, cui Annibal cum triginta cohortibus, & peditibus mille obviam profectus est, etsi duceret ille secum tria Gallorum millia, haberetque itineris comitem Culsionem veteranum Ducem cum aciebus, quibus in bello Alexandrino imperabat, tribus & viginti, & sagittariis ex Liguria (ut aiebant) mille, priusquam Gulielmus Dux cum Annibale de pacis conditione tractaret. Qui cum Renato Duce arbitro concordavit. Scipio interea copias suas omnes, quas vel in Cremonensi, vel in Brixienti agro dispersas habebat, ad exercitum redire imperavit. Quas omnes, & hastis, & sagittis, & aliis telorum generibus, muniebat. Quin etiam nonnullas pecunias per milites utriusque ordinis viritum distribuebat.

D Jam prælium nobis minatus est Annibal. Jam Scipio cum hoste præliari ardentem expectat. Omnes utriusque ordinis milites prælio sese accingunt. Jam pugnae opera datur: Instructæ sunt à fronte primæ acies, paratæ sunt postremæ, divisæ alæ, & cuncti suo ordine distributi, parique modo peditum Centurionibus, & Cyliarcis suus ordo datus est. Parata sunt tormenta, frequentant commeatu, & supplementa Castrorum; nunquam, Serenissime Princeps, Scipionem vidi alacriorem, nunquam jocundiore vultu milites ad prælium cohortantem. Vestes, arma, equos, & quæ habebat, omnia inter egregios Socios distribuit. *Querant*, inquit ipse, *rem Duces alii, ego vero rebus omnibus honorem, & gloriam antepono.*

E Interea Castra Venetorum corroborantur muris terreis undique circumfossis, scobisque non profundis modo, verum etiam aquis Navi-

E lii,